

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **P. Č.**, zast. Mgr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem, se sídlem U Klavírky 1351/8, Praha 5, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 4. 2014, č. j. 43 Ad 20/2013 – 24,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci Mgr. Maroši Matiaškovi, LL.M., advokátovi, se sídlem U Klavírky 1351/8, Praha 5, **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 2.600 Kč. Tato částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Rozhodnutím ze dne 13. 3. 2013, č. j. X, (dále též „napadené rozhodnutí“), žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila svoje rozhodnutí ze dne 11. 1. 2013, kterým podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. d) a ustanovení § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění

pozdějších předpisů (dále též „zákon o důchodovém pojištění“) a s přihlédnutím k čl. 46 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále též „nařízení“) zvýšila žalobci z důvodu uznání invalidity III. stupně ode dne 24. 9. 2012 český dílčí invalidní důchod přiznaný původně pro invaliditu II. stupně na částku 368 Kč měsíčně. Od ledna 2013 zvýšila (valorizovala) tento důchod na částku 373 Kč měsíčně.

[2] V odůvodnění napadeného rozhodnutí vycházela žalovaná ze skutečnosti, že žalobce je invalidní pro invaliditu III. stupně ode dne 24. 9. 2012., přičemž za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla určena ischemická choroba dolních končetin s ischemickými kožními defekty. Toto postižení hodnotila v rámci kapitoly IX, (postižení srdce a oběhové soustavy), oddílu B (postižení cév), položce 3e (obliterace tepen dolních končetin) a míru poklesu pracovní schopnosti žalobce určila na 75 %.

[3] Žalobce získal v České republice dobu pojištění v délce 535 dnů a na území Slovenské republiky 10799 dnů pojištění, celkově tedy 29 let a 214 dnů důchodového pojištění. Žalovaná dosažené doby hodnotila podle ustanovení čl. 20 odst. 1 Smlouvy o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Slovenskou republikou č. 228/1993 Sb. (dále též „smlouva mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení“). Podle tohoto ustanovení se doby zabezpečení získané přede dnem rozdělení ČSFR považují za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl zaměstnavatel občana sídlo ke dni rozdělení ČSFR nebo naposledy před tímto dnem. Ze šetření Sociální pojišťovny, ústředí v Bratislavě, přitom vyplývá, že doby zabezpečení získané do 7. 11. 2001 se považují za doby pojištění Slovenské republiky. Na území České republiky žalobce vykonával výdělečnou činnost až od 28. 3. 2002.

[4] Žalovaná provedla výpočet dílčího českého částečného invalidního důchodu k datu 28. 3. 2003 a dospěla k závěru, že základní výměra činila k tomuto datu 46 Kč. Procentní výměra byla stanovena procentní sazbou z výpočtového základu podle doby pojištění do vzniku nároku na důchod a za 30 roků pojištění činila 22,50 %. Roční vyměřovací základ žalobce činil 1473239 Kč, osobní vyměřovací základ činí 16463 Kč, výpočtový základ 10119 Kč. Žalobci proto náležela měsíční procentní výměra ve výši 2277 Kč, dílčená procentní výměra částečného invalidního důchodu k datu 28. 3. 2003 činila 80 Kč měsíčně. Dílčí český částečný invalidní důchod pak činil celkově 126 Kč měsíčně.

[5] K datu 1. 5. 2004 Kč náležel žalobci tento důchod ve výši 153 Kč měsíčně, a následně byl průběžně valorizován. Protože je žalobce od 24. 9. 2012 invalidní ve III. stupni invalidity, přepočítala žalovaná výši invalidního důchodu pro invaliditu II. stupně na invalidní důchod pro invaliditu III. stupně způsobem stanoveným v ustanovení § 41 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění za použití koeficientu 2. Výše procentní výměry invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně v dílčené výši činí 296 Kč měsíčně, celkově pak žalobci náleží dílčí invalidní důchod ve výši 368 Kč. Žalovaná proto neshledala, že by námitky žalobce vůči výpočtu jeho invalidního důchodu byly důvodné.

[6] Žalobce proti napadenému rozhodnutí podal dne 15. 5. 2013 žalobu, v níž nečinil sporným, že byl v České republice uznán invalidním pro invaliditu III. stupně. Vzhledem

pokračování

k tomu, že 19 let pracoval na Slovensku a na území České republiky pracoval až od roku 2002, kdy zde získal i trvalé bydliště, je mu žalovanou vyplácen jen dílčí důchod ve výši 373 Kč měsíčně. Dále poukázal na to, že od slovenského nositele pojištění pobírá důchod ve výši 202 Euro. Žalobce však požadoval, aby mu žalovaná přiznala invalidní důchod v plné výši, a nikoli jen dílčený. Navrhl proto, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc správnímu orgánu k dalšímu řízení.

[7] Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 7. 4. 2014, č. j. 43 Ad 20/2013 – 24, žalobu jako nedůvodnou zamítl. Soud konstatoval, že žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí obsáhle a přesvědčivě odůvodnila datum vzniku invalidity III. stupně a způsob výpočtu invalidního důchodu. Vzhledem k tomu, že žalobce byl takto uznán invalidním ode dne 24. 9. 2012 učinila tak za použití koeficientu způsobem uvedeným v ustanovení § 41 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění. Před touto změnou činila výše procentní výměry invalidního důchodu žalobce 148 Kč měsíčně, tudíž mu po změně náleží procentní výměra ve výši 296 Kč. Soud dále ověřil, že žalobce v České republice získal dobu pojištění v délce 353 dnů, ve Slovenské republice pak 10799 dnů (celkem 11152 dnů pojištění); na území České republiky má bydliště, od 28. 3. 2002 zde pracoval a získal zde náhradní dobu pojištění z titulu nemoci v ochranné lhůtě a evidence na úřadu práce. Žalobce překonal mozkovou příhodu již v roce 1999, následně mu byl slovenskou stranou přiznán částečný invalidní důchod, poté mu byl českou stranou přiznán „dílčí“ částečný invalidní důchod. Soud s ohledem na znění zákona o důchodovém pojištění dospěl k závěru, že postup žalované byl správný, neboť žalobce nesplnil podmínku potřebné doby pojištění dle § 40 zákona o důchodovém pojištění bez toho, aby bylo přihlédnuto k dobám pojištění získaným na území Slovenské republiky. Proto mu nevznikl nárok na invalidní důchod, který by bylo možno vypočítat výlučně podle českých právních předpisů. Žalobci sice dosud nebyl dopočten invalidní důchod od slovenského nositele pojištění, to však i přes nedostatečnou spolupráci české strany neznamená, že by žalobce byl výpočtem „dílčího“ invalidního důchodu poškozen.

[8] Proti tomuto rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 4. 2014, č. j. 43 Ad 20/2013 – 24, podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž uvedl, že napadá rozsudek z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a požadoval ustanovení zástupce z řad advokátů.

[9] Usnesením ze dne 29. 7. 2014, č. j. 4 Ads 124/2014 – 30, Nejvyšší správní soud stěžovateli ustanovil jako zástupce Mgr. Maroše Matiaška, LL.M., advokáta.

[10] Stěžovatel prostřednictvím svého ustanoveného zástupce v doplnění kasační stížnosti ze dne 11. 9. 2014 namítal, že podstatnou dobu pojištění, kterou nashromáždil u slovenského nositele, získal před 1. 1. 1993, tedy před rozdělením ČSFR, tudíž by mu měl být s ohledem na jeho českou národnost přiznán plný český důchod, a to podle judikatury Ústavního soudu vztahující se k otázce tzv. „česko-slovenských důchodů“, podle níž nemohou být občané České republiky znevýhodněni skutečností, že došlo k rozdělení společného státu. V případě stěžovatele navíc dochází k tomu, že slovenská strana dosud neuznává jeho postavení jako osoby invalidní ve třetím stupni, neboť mu přiznává postavení osoby méně zdravotně znevýhodněné. Stěžovatel na podporu svého stanoviska

výslovně citoval nálezy Ústavního soudu, především pak nález sp. zn. III. ÚS 252/04, podle kterého má být vyloučena neodůvodněná nerovnost mezi občany České republiky při přiznávání dávek podle zákona o důchodovém pojištění.

[11] Občané České republiky podle názoru stěžovatele tedy mají mít pro nárok a výši svého důchodu z českého systému důchodového pojištění zohledněnu dobu zaměstnání získanou do 31. 12. 1992 v systému důchodového zabezpečení bývalé ČSFR vždy, a to bez ohledu na skutečnost, komu přísluší hodnotit uvedené doby podle čl. 20 odst. 1 Smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení. Judikatura Ústavního soudu tedy bez jakýchkoli pochyb dovodila nutnost poskytovat vyrovnávací příspěvek, kterého se stěžovatel domáhá i v posuzovaném případě. Složitost situace týkající se invalidních důchodů vyplácených ze dvou států při vzájemném neuznávání posudků nemůže jít k jeho tíži; v takovém případě by naopak měl být zvolen pro stěžovatele ten nejpříznivější výklad. Stěžovatel dále vytýkal krajskému soudu, že dostatečně nezohlednil skutečnost, že mu nebyl dopočten invalidní důchod ve Slovenské republice, přičemž pouze konstatoval, že dochází k průtahům u žalované. Pokud se sečte výše „dílčího“ invalidního důchodu a důchodu poskytovaného mu ze systému slovenského, vychází stěžovatel jako znevýhodněný ve srovnání se situací, kdy by mu byl invalidní důchod poskytován v plné výši tím či oním státem. To, že žalovaná nepostupuje s největším urychlením, je neakceptovatelné. Stěžovatel v nespolední řadě namítal, že soud nevzal v úvahu dopad výše poskytovaného „dílčího“ invalidního důchodu na kvalitu jeho života, zvláště když si z důvodu svého zdravotního postižení nemůže obstarat finanční prostředky ze zaměstnání. Dochází proto k jeho sociálnímu vyloučení, a hrozí tak riziko jeho pádu do pásma chudoby. Pokud je účelem invalidního důchodu finanční kompenzace v případě poklesu nebo vymizení pracovní schopnosti tak, aby dotčená osoba mohla vést důstojný život, měly by tento účel správní orgány zohlednit při svém rozhodování. Závěry správních orgánů mohou být matematicky přesné, ale nezohledňují zvláštnosti konkrétních případů. Stěžovatel proto navrhoval, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[12] Žalovaná se ke kasační stížnosti stěžovatele nevyjádřila.

II.

Posouzení kasační stížnosti

[13] Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek Krajského soudu v Brně vzešel (ustanovení § 102 s. ř. s.), kasační stížnost je včasná (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.) a přípustná, neboť nejsou naplněny důvody podle ustanovení § 104 s. ř. s.

[14] Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[15] Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „nezákonnosti spočívající v nesprávném

pokračování

posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“ Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu „vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost“. Podle písm. d) téhož ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.“

[16] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[17] Nejprve posuzoval námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., byť k ní stěžovatel v textu kasační stížnosti nic konkrétního neuvedl. K otázce nepřezkoumatelnosti z hlediska nesrozumitelnosti či nedostatku důvodů rozhodnutí se Nejvyšší správní soud vyjádřil, např. ve svém rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75 (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), takto:

[18] *„Za nesrozumitelné lze obecně považovat takové soudní rozhodnutí, jehož výrok je vnitřně rozporný, kdy nelze zjistit, zda soud žalobu zamítl nebo o ní odmítl rozhodnout, případy, kdy nelze seznat co je výrok a co odůvodnění, dále rozhodnutí, z něhož není patrné, které osoby jsou jeho adresátem, rozhodnutí s nevhodnou formulací výroku, která má za následek, že rozhodnutí nikoho nezavazuje apod. Nedostatkem důvodů pak nelze rozumět dílčí nedostatky odůvodnění soudního rozhodnutí, ale pouze nedostatek důvodů skutkových. Skutkovými důvody, pro jejichž nedostatek je možno rozhodnutí soudu zrušit pro nepřezkoumatelnost, budou takové vady skutkových zjištění, která utvářejí rozhodovací důvody, typicky tedy tam, kde soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem anebo tam, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy v řízení byly provedeny.“*

[19] V případě napadeného rozsudku nelze hovořit o nesrozumitelnosti v podobě vnitřní rozpornosti výroku, nerozlišení výroku a odůvodnění, nezjistitelnosti jeho adresátů či nevhodné formulace, protože napadené rozhodnutí jasně a přehledně obsahuje všechny zákonem předepsané náležitosti. Ostatně samotný stěžovatel jeho obsahu porozuměl, což dokládá i skutečnost, že podal obsáhlou kasační stížnost, v níž namítá i nesprávné meritorní posouzení věci.

[20] Napadený rozsudek dle názoru Nejvyššího správního soudu netrpí ani nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů, neboť krajský soud se v odůvodnění svého rozsudku vyjádřil řádně k těm žalobním bodům, které byly uplatněny v souladu s § 71 odst. 2 s. ř. s., a správně zjistil skutkový stav věci, přičemž jasně a stručně vyložil, proč napadené rozhodnutí považoval za zákonné. Svůj právní názor ohledně důvodnosti žaloby

tak jasně vyjádřil. Z faktu, že posoudil napadené rozhodnutí jako věcně správné, ač s tím stěžovatel nesouhlasí, neznamená ještě, že by jeho rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné.

[21] Blíže se pak Nejvyšší správní soud nemohl zabývat důvodem kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť stěžovatel neuvedl, v čem konkrétně by vady při zjišťování skutkového stavu v řízení před správním orgánem či dokonce nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí měly spočívat a zároveň nijak nezpochybnil skutkový stav, z něhož správní orgán ve svém rozhodnutí vycházel a jenž byl podrobně popsán výše. I tuto námitku tedy soud hodnotí jako nedůvodnou.

[22] Zbývá tak vypořádat námitku nesprávného posouzení právní otázky způsobu stanovení výše procentní výměry invalidního důchodu s ohledem na dobu pojištění získanou stěžovatelem do 31. 12. 1992 podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Stěžovatel má za to, že by tato doba měla být kromě jeho invalidního důchodu pobíraného ze Slovenské republiky zohledněna i při stanovení výše invalidního důchodu z českého systému důchodového pojištění, a odvolává se přitom na judikaturu Ústavního soudu k otázce tzv. česko-slovenských důchodů. Konkrétně přitom odkazuje na nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 405/02, sp. zn. III. ÚS 252/04, sp. zn. Pl. ÚS 4/06 či sp. zn. Pl. ÚS 5/12, přičemž je toho názoru, že uvedená judikatura je přiměřeně aplikovatelná i v případě invalidního důchodu.

[23] Nejvyšší správní soud názor stěžovatele nesdílí. Nejprve je ale nutno zodpovědět otázku relevantních právních předpisů.

[24] Stěžovatel uplatnil žádost o přepočítání dosud pobíraného invalidního důchodu II. stupně na invalidní důchod III. stupně dne 12. 10. 2012 a požadoval jeho úpravu od téhož data. Na stanovení výše jeho důchodu tak dopadají jednak předpisy vnitrostátní, především ustanovení § 40 odst. 2 a § 43 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 306/2008 Sb., jednak předpisy EU, konkrétně čl. 4, čl. 6, čl. 11 a čl. 46 bod 3 nařízení EP a Rady č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, s použitím přílohy II. tohoto nařízení, konkrétně čl. 20 Smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení. Podle těchto ustanovení žalovaná také postupovala. Výběr právních norem stěžovatel ostatně v žalobě ani v kasační stížnosti nezpochybnil, nesouhlasil pouze s jejich výkladem a aplikací při stanovení výše dávky.

[25] K výkladu uvedených ustanovení je pak třeba předeslat, že mezinárodní koordinace na poli sociálního zabezpečení je založena na čtyřech základních principech. Je to princip rovnosti nakládání (čl. 4 nařízení), princip použití jednoho právního řádu (čl. 11 nařízení), princip sčítání dob (čl. 6 nařízení) a princip exportu dávek (čl. 7 nařízení). Princip rovnosti, o jehož aplikaci se v projednávané věci jedná především, je charakterizován tím, že v případě, kdy je nutno na posouzení nároku na dávku a stanovení její výše použít nařízení, mají všechny osoby podléhající nařízení stejná práva a povinnosti podle právních předpisů kteréhokoliv členského státu jako jeho státní příslušníci. Princip aplikace jednoho právního řádu pak znamená, že osoby, na které se vztahuje toto nařízení, podléhají právním předpisům pouze jediného členského státu. Ve věci dávek důchodového pojištění má použití tohoto principu ten důsledek, že nestanoví-li nařízení jinak, lze doby pojištění

pokračování

hodnotit pouze v systému důchodového pojištění jednoho členského státu, nikoliv však v obou zároveň. Při stanovení výše důchodu se tento princip uplatňuje beze zbytku.

[26] Na hodnocení dob pojištění získaných stěžovatelem do 31. 12. 1992 dopadá výše zmiňovaný článek 20 Smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení. Mezi účastníky není sporu o tom, že státem příslušným k hodnocení těchto dob je podle uvedeného článku Slovenská republika, neboť stěžovatel byl do rozpadu ČSFR zaměstnán u zaměstnavatele se sídlem na Slovensku a zde práci také fakticky vykonával. Stěžovatel se domáhá toho, aby mu uvedená doba byla zhodnocena pro výši dávky ještě jednou v českém systému důchodového pojištění s ohledem na jeho českou státní příslušnost a aby mu byl poté přiznán dorovnávací příspěvek ve výši rozdílu mezi invalidním důchodem vypočteným s použitím evropského práva a invalidním důchodem, na který by měl nárok s použitím vnitrostátních předpisů při zápočtu dob získaných do 31. 12. 1992.

[27] Zde ovšem musí Nejvyšší správní soud hned na úvod zdůraznit, že takovýto požadavek nemá žádnou oporu ve vnitrostátním právu, neboť nárok na invalidní důchod i stanovení jeho výše jsou podmíněny pouze splněním podmínky invalidity, získanou dobou pojištění a dosaženými výdělky a nejsou nijak závislé na státní příslušnosti či bydlišti pojištěnce. Stěžovatel přitom nesplňuje podmínky nároku na dorovnávací příspěvek podle ustanovení § 106a zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění jak ve znění zákona č. 274/2013 Sb., tak i ve znění zákona č. 428/2011 Sb., účinného v době vydání napadeného rozhodnutí. Nárok na takové dorovnání navíc ve správním řízení ani neuplatnil.

[28] Požadavek stěžovatele na preferované zacházení při výpočtu výše dávky z důvodu jeho českého občanství je pak v rozporu též s čl. 4 nařízení č. 883/2004, protože ten ukládá rovné zacházení se všemi pojištěnci, na něž nařízení dopadá, bez ohledu na jejich státní příslušnost. Rozporný by byl postup požadovaný stěžovatelem taktéž s čl. 52 nařízení, neboť duplicitní zápočet dob pojištění mimo rámec vymezený čl. 6 nařízení není možný.

[29] Na případ stěžovatele nedopadají ani jím citované nálezy Ústavního soudu. Tyto nálezy byly postaveny na základní myšlence, že pojištěnci s českým občanstvím a s trvalým pobytem na území České republiky nemůže být při stanovení výše důchodu na újmu aplikace mezinárodní smlouvy tam, kde by mu nárok na dávku vznikl nezávisle na takové smlouvě jen podle vnitrostátních předpisů. Tato podmínka však v projednávané věci zjevně není splněna. Stěžovateli byl přiznán částečný invalidní důchod ode dne 28. 3. 2003, rozhodným obdobím, z něhož byla zjišťována potřebná doba pojištění pro vznik nároku na tento důchod, bylo s ohledem na ustanovení § 40 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění období od 28. 3. 1993 do 27. 3. 2003. Celé toto období spadá již do doby po zániku ČSFR. Stěžovatel v uvedeném období získal v českém systému důchodového pojištění pouze 353 dnů pojištění, tedy méně než pět let a nárok na dávku mu tak vznikl jen s přihlédnutím k dobám pojištění získaným ve Slovenské republice podle čl. 11 odst. 3 Smlouvy mezi ČR a SR o sociálním zabezpečení. Pro aplikaci nálezu Ústavního soudu týkajících se výpočtu výše důchodu tak není splněna základní podmínka zde uvedená, aby pojištěnci vznikl nárok na dávku výhradně s použitím vnitrostátních předpisů bez ohledu na mezinárodní smlouvu. V tomto případě by totiž stěžovateli bez použití citované smlouvy nárok na dávku vůbec nevznikl.

[30] Stejně silným důvodem pro odmítnutí argumentace stěžovatele je pak i skutečnost, že zatímco Ústavní soud v nálezech, na něž poukazoval stěžovatel, řešil otázku výše starobních důchodů, v případě stěžovatele se jedná o důchod invalidní. Zde ovšem vystupuje do popředí skutečnost, že podmínky nároku na invalidní důchod jsou podle českých předpisů stanoveny odlišně od předpisů slovenských, stejně tak odlišná jsou i ustanovení o výpočtu výše těchto dávek (srovnej § 70 - § 73 zákona č. 461/2003 z. z.). Jiné jsou také podmínky pro uznání invalidity, a to až v takové míře, že v příloze VII. nařízení 883/2004 není potvrzena shoda právních předpisů České republiky a Slovenské republiky týkající se stupně invalidity ve smyslu čl. 46 odst. 3 nařízení. Posuzování nároku na dorovnávací příspěvek podle nálezů Ústavního soudu vychází z porovnání výše starobního důchodu, na který by pojištěnci vznikl nárok jen při aplikaci vnitrostátních českých předpisů na straně jedné a úhrnu výše důchodů přiznaných českým i slovenským nositelem pojištění na straně druhé. Takovýto postup lze aplikovat tam, kde se porovnávají podobné dávky, nikoliv tam, kde srovnatelné veličiny chybí, což je právě případ invalidních důchodů.

[31] Skutečnost, že stěžovatelem zmiňované nálezy na stanovení výše invalidních důchodů v obdobných případech nedopadají, potvrdil ostatně i samotný Ústavní soud. Nejvyšší správní soud totiž již v minulosti řešil věc, která byla svými skutkovými i právními okolnostmi blízká věci projednávané, a to pod sp. zn. 3 Ads 57/2009. Kasační stížnost tehdy zamítl. Ústavní stížnost podanou proti rozsudku v uvedené věci pak Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 24. 1. 2013, sp. zn. III. ÚS 181/12, jako zjevně neopodstatněnou, a to se stejnou argumentací, jaká je uvedena výše. Lze tak uzavřít, že žalovaná spornou právní otázku posoudila v souladu se zákonem.

[32] Námitky stěžovatele směřující vůči tomu, že slovenská strana doposud nerozhodla o tom, že je invalidní ve vyšším stupni, musí Nejvyšší správní soud odmítnout, neboť nesměřují vůči napadenému rozhodnutí žalované. České správní orgány a české správní soudy se nemohou jakkoli vyjadřovat k činnosti státních orgánů Slovenské republiky a nemohou je nijak zavázat ohledně posouzení zdravotního stavu stěžovatele v souvislosti s jeho nároky ze slovenského důchodového pojištění – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2013, č. j. 6 Ads 140/2012 – 42. Rovněž tak nemohou z případné jejich nečinnosti vyvozovat jakékoliv důsledky při posuzování zákonnosti rozhodnutí vydaného českým nositelem pojištění.

[33] Poukazuje-li stěžovatel dále na to, že mu z důvodu nízké výše přiznaného invalidního důchodu českým a slovenským nositelem pojištění hrozí sociální vyloučení, je nutno poznamenat, že celková výše pobíraného invalidního důchodu odvisí od toho, jakou měrou stěžovatel v minulosti do systémů důchodového pojištění přispíval, tedy kolik let pojištění dohromady získal a jakých výdělků kde dosáhl. Zde se výrazně projevuje princip zásluhovosti. Pokud většinu doby pojištění získal na území Slovenské republiky, je plně v souladu s koordinačním nařízením, když větší část dílčího invalidního důchodu stěžovateli vyplácí slovenský nositel důchodového pojištění, přičemž správní soudy České republiky se zajisté nemohou vyjadřovat k jeho výši. Ve vztahu k celkovému posouzení stěžovatelovy situace Nejvyšší správní soud odkazuje na ustanovení § 41 odst. 1 a 2 a § 33 odst. 2 věty třetí zákona o důchodovém pojištění, které upravují nejnížší možnou výši invalidního důchodu poskytovaného žalovanou; právní úprava ke dni vzniku částečné

pokračování

invalidity i ke dni vzniku invalidity III. stupně umožňovala přiznat stěžovateli invalidní důchod ve výši, která je podstatně nižší než ta, v níž byl českým nositelem pojištění vyměřen. Skutečnost, že stěžovatel považuje celkovou výši pobírané dávky za nedostatečnou, o nezákonnosti napadeného rozhodnutí žalované nikterak nesvědčí.

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[34] Na základě výše uvedených úvah dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že tvrzené důvody podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. nebyly naplněny. Kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[35] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl ve věci úspěšný, proto nárok na náhradu nákladů řízení nemá; žalovaná byla úspěšná, náhradu nákladů řízení jí však nelze podle ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. ve věci důchodového pojištění přiznat.

[36] Ustanovenému advokátu Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za zastupování za dva úkony právní služby (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a podání kasační stížnosti) a k nim náležející náhradu hotových výdajů v celkové částce 2.600 Kč (ustanovení § 9 odst. 2, ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) a d), ustanovení § 13 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif). Odměna mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady zastoupení stěžovatele nese podle § 60 odst. 4 s. ř. s. stát.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. prosince 2015

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu